

რეპროგის მორიგი შეცვალა სტუდენტებთან

0 სუ-ის რექტორთან სტუდენტების მორიგი შეცვედრა 29 სექტემბერს სააქტო დარბაზში გამამართა. სტუდენტების ყველა კითხვას, რომელიც სასწავლო პროცესთან დაკავშირებულ პრობლემებს ეხებოდა, აკადემიკოსების ლადო პაპაგაზ, ფაკულტეტების დეკანებმა და დეპარტამენტების ხელმძღვანელებმა უსასუებეს, შეცვედრა, დახმოწერით, ორი საათი განმავლობაში გრძელდებოდა. განმარტა თსუ-ის კორპუსების გარემონტებით და პირველად გამამანდა ინფორმაცია სპეციალური კომისიის შემქნის შესახებ, რომელიც სტუდენტთა მომსახურების ცენტრების რეფორმირებაზე იმუშავებს. თსუ-ის ადმინისტრაცია რეფორმის შედეგად ბიუროკრატიული ბარიერების მოხსნასა და სტუდენტების მიმართ დამკიდებულების გაუმჯობესებას პროგნოზირებს.

30თარეა სოციალურ და კოლიტიკურ მაცნეორეგათა ფაკულტეტი

შეცვედრაზე ყველაზე მეტი შეკითხვა თსუ-ის სოციალურ და პოლიტიკურ მეცნიერებათა ცაკულტეტის სტუდენტებმა დასვენდა. მათ შორის გახმობა კითხვები აკადემიური რეგისტრაცია და ვიზირები, ყველაფერი მოგვარდა. გუშინ დეკოიები გავიციდა, დღეს ფაკულტეტმა ახალი ცხრილები გამოაქვეყნა, რომლის მიხედვით ბევრი რამ შეიცვალა. ბაზაში მონაცემები დაუზუსტებელი იყო.

„ორი წელი თსუ-ში ვსწავლობ და არასდონ შექმნია ის პრობლემების, რომელიც ამ სემესტრში საგნებისა არჩევისას შემცვდა. ჩვენს კურსზე დახახლოებით 85 სტუდენტია, ერთერთ სავალდებულო საგანზე კი მხოლოდ 15 ადგილი გახლდათ გამოყოფილი. მანტერესებს როგორ ავირჩიოთ ეს საგანი ამდენმა სტუდენტმა? როდესაც სპეციალისტებს მივმართე დახმარებისთვის, მითხრეს, რომ მომდევნო სემესტრში შევძლებთ გავლას. საგანს „ახალი მედია“ ჰქვია და მეექვსე კორპუსში კომპიუტერების აუდიტორიაში ტარდება. ასევე, აკადემიური რეგისტრაციის პროცესში საგნები ძალიან ნელა იხსნებოდა, — აღნიშნა სოციალურ და პოლიტიკურ მეცნიერებათა ფაკულტეტის სტუდენტმა მარიამ გვარამიამ.“

აკადემიური რეგისტრაციისას შექმნილი პრობლემების შესახებ სტუდენტებს სოციალურ და პოლიტიკურ მეცნიერებათა ფაკულტეტის დეკანმა თამარ დოლბაამ და საინფორმაციო ცენტროლოგიების უფროსა ტარიელ ზარანდიამ უპასუხებს.

„სასავლო პროგრამაში დამტკიცებული არ იყო ზოგიერთი ის საგანი, რომელიც სასწავლო ბაზაში გამოიწვია. დღეს-ხვალ ეს საკითხები დაზუსტებება. ასევე ჩვენი ფაკულტეტი რესურსების მხრივ შეზღუდულია. დაკოდებულები ვართ სხვა ფაკულტეტზე გამოთავასუფლებულ აუდიტორიებზე. ამ მხრივაც შეიცვალა ვითარება, რამაც ცხრილები გარკვეული ცვლილება გამოიწვია. რაც შეცება ლექციების გაცდენას, მონიშვნორინგის სამსახურს ვესაუბრეთ და ყურადღება გაძლიერდება. უშუალოდ სასავლო ბაზასთან დაკავშირებულ და პოლიტიკურ მეცნიერებათა ფაკულტეტის დეკანმა თამარ დოლბაიმა.“

საგნის „ახალი მედიას“ შემთხვევაში შესაძლებლია 2 ან 3 პარალელური ჯგუფის განხილვა. აუცილებელია, ასეთ დროს სტუდენტებმა დროლურ მოგამართონ, — განაცხადა სოციალურ და პოლიტიკურ მეცნიერებათა ფაკულტეტის დეკანმა თამარ დოლბაიმა.

„ახალ სასწავლო ბაზაზე გადავედით, სადაც ფუნდამენტური მნიშვნელობა აქვს დამტკიცებულ კურიკულურმათ იდენტურობას. ბაზაში შეუძლებელია უკვე დაგეგმილი ცხრილის ცვლილება. ვიცით, რომ ახალ ბაზას მცირე ხარვეზები აქვს, რამდენიმე მიმართულების ჯგუფის შეცვედრა კი უკვე დაგეგმვაშია. ადგინისტრაციას და სამსახურების გამომართებელი უპასუხებს ასეთ დეპარტამენტის უფროსა გიასასუხებთ.“

ბა სტუდენტებისთვის.

რც შეეხება საგნების ნელა გახსნას, რამდენდაც მიყვავი იგულისხმებოდა გარკვეული საგნების ნელა დადება. ტექნიკური თვალსაზრისით ბაკალავრიატიში ხარვეზი არ ყოფილა. პირველ ორ წევთში 7500 საგანი დარეგისტრირდა“, — განაცხადა საინფორმაციო ცენტროლოგების დეპარტამენტის უფროსმა ტარიელ ზარანდიამ.

თსუ-ის სტუდენტებს, რომლებიც აკადემიურ წელს იღებენ გაცვლით პროგრამები მონაცილებისა თუ სხვა მიზეზის გამო, ხშირად უწევთ დამატებითი სასწავლო სემესტრისა ან წელის დამატება, რადგან სწავლის გავრდების შემცველება კონკრეტულ სემესტრში ვერ ახერხებულ ზოგიერთობის მიმდევნობისა თვის აღებას, რომელიც სხვა საგნების წინამდებარება. ეს პრობლემა სოციალურ მეცნიერებათა ფაკულტეტში სტუდენტმა გიგა აუდილასებ აღნიშნა: „საზღვარარებელ ვიყვავი, რის გამოც ერთი სემესტრი აკადემიური მქონდა აღებული. აქ სწავლა მეორე კურსიდან განვაგრძე. ამ სემესტრში უზად გამევლო საგანი, თუმცა სასწავლო ბაზაში არ გამიხსნა დასარეგისტრირებულად. როგორც სპეციალისტებისა ამისს წინა ამის გამო ერთ სასწავლო წლის დამატება დამატირდება. დამატებით სემესტრში უზად გამევლო საგანი, თუმცა სასწავლის კი სახლინიფრა დამატირდება არ გრძელდება. მანტერესებს, შეიძლება თუ არა, რომ არ მომინიოს დამატებითი სემესტრის გავალად.“

სოციალურ და პოლიტიკურ მეცნიერებათა ფაკულტეტის დეკანის თამარ დოლბაას ინფორმაციით, ადმინისტრაცია აღნიშვნული პრობლემის მოსაგვარებლად კონკრეტული ქმედებები უკვე განაცხადება. ამ მდგრებულების დამატებით სემესტრში კი სახლინიფრა დამატირდება აღნიშნა ბაზაში არ გადატენა უკვე განვითარება აღნიშნა და აღებული აქვთ... უკვე გრძელდება გამომინიჭინული უნივერსიტეტის სტუდენტების მიმდევნობა აქვს. ინგლისურის ლექციები გვიტარდება აუდიტორიაში, სადაც, თუმცა როგორცაც ამ აუდიტორიაში შედითა, საპირისპირ ვითარება. გასარემონტებელია, საკმაოდ ცუდ მდგრმარეობაშია — საბძელეა, ფანჯარა არ იღება... უკვე გრძელდება გამომინიჭინული უნივერსიტეტის სტუდენტების მიმდევნობა აღნიშნა და ცოდნის საჭიროებიდან გამომდინარება, ისინ უნივერსიტეტის ლექციების ნაკითხვას აგრძელებენ. თუმცა, როგორც იურიდიული ფაკულტეტის სტუდენტმა ინარჩუნება აღნიშნა და უნივერსიტეტის ნაწილი უკავია აღნიშნა, სტუდენტების ნაწილი უკავია აღნიშნა და უნივერსიტეტის ნაწილი უკავია აღნიშნა და უნივერსიტეტის სახის სახლინიფრა და რომელის გაულერებასაც ადმინისტრაცია უფროთის. იმ ურიდიული ფაკულტეტის სარდენისტრაციაში, რომლებსაც ემერიტულის სტატუსი აქვთ (ასაკონები არიან და უნივერსიტეტის მიტოვება უჭირო), სტუდენტების მიმდევნობა აღნიშნა და უნივერსიტეტის საგნის გავლა ნაგებიანია, ვინაიდან აქვთ სანაცვლების შევეხო, რომელიც წლებია არსებობს და რომელის გაულერებასაც ადმინისტრაცია უფროთის. იმ ურიდიული ფაკულტეტის სარდენისტრაციაში, რომლებსაც ემერიტულის სტატუსი აქვთ (ასაკონები არიან და უნივერსიტეტის მიტოვება უჭირო), სტუდენტების საგნის გავლა ნაგებიანია, ვინაიდან აქვთ სანაცვლების შევეხო და რომელის გაულერებასაც ადმინისტრაცია უფროთის. ამინდი არ გამოიწვია და რომელის გაულერებასაც ადმინისტრაცია უფროთის. იმ ურიდიული ფაკულტეტის სარდენისტრაციაში, რომლებსაც ემერიტულის სტატუსი აქვთ (ასაკონები არიან და უნივერსიტეტის მიტოვება უჭირო), სტუდენტების საგნის გავლა ნაგებიანია, ვინაიდან აქვთ სანაცვლების შევეხო და რომელის გაულერებასაც ადმინისტრაცია უფროთის. ამინდი არ გამოიწვია და რომელის გაულერებასაც ადმინისტრაცია უფროთის. იმ ურიდიული ფაკულტეტის სარდენისტრაციაში, რომლებსაც ემერიტულის სტატუსი აქვთ (ასაკონები არიან და უნივერსიტეტის მიტოვება უჭირო), სტუდენტების საგნის გავლა ნაგებიანია, ვინაიდან აქვთ სანაცვლების შევეხო და რომელის გაულერებასაც ადმინისტრაცია უფროთის. ამინდი არ გამოიწვია და რომელის გაულერებასაც ადმინისტრაცია უფროთის. იმ ურიდიული ფაკულტეტის სარდენისტრაციაში, რომლებსაც ემერიტულის სტატუსი აქვთ (ასაკონები არიან და უნივერსიტეტის მიტოვება უჭირო), სტუდენტების საგნის გავლა ნაგებიანია, ვინაიდან აქვთ სანაცვლების შევეხო და რომელის გაულერებასაც ადმინისტრაცია უფროთის. ამინდი არ გამოიწვია და რომელის გაულერებასაც ადმინისტრაცია უფროთის. იმ ურიდიული ფაკულტეტის სარდენისტრაციაში, რომლებსაც ემერიტულის სტატუსი აქვთ (ასაკონები არიან და უნივერსიტეტის მიტოვება უჭირო), სტუდენტების საგნის გავლა ნაგებიანია, ვინაიდან აქვთ სანაცვლების შევეხო და რომელის გაულერებასაც ადმინისტრაცია უფროთის. ამინდი არ გამოიწვია და რომელის გაულერებასაც ადმინისტრაცია უფროთის. იმ ურიდიული ფაკულტეტის სარდენისტრაციაში, რომლებსაც ემერიტულის სტატუსი აქვთ (ასაკონები არიან და უნივერსიტეტის მიტოვება უჭირო), სტუდენტების საგნის გავლა ნაგებიანია, ვინაიდან აქვთ სანაცვლების შევეხო და რომელის გაულერებასაც ადმინისტრაცია უფროთის. ამინდი არ გამოიწვია და რომელის გაულერებასა

ლარის 20 წელი

საჯარო დისკუსია აქტუალურ თემაზე

კუპონამდე ქვეყანაში რუსული რუბლი ბრუნავდა და, ალბათ, კიდევ დიდხანს იქნებოდა ყველაზე მოთხოვნად ვალუტა, რომა არა ისევ რუსეთის გადაწყვეტილება — რუბლი ყოფილიყო მხოლოდ და მხოლოდ რუსული ვალუტა. 1993 წელს, როცა საქართველოს მთავრობამ საბოლოოდ დაკარგა იმედი — ფულის ნიშნები ჩამოეტანა რუსეთიდან, იძულებული გახდა დროებითი ვალუტა — ქართული კუპონი შემოეღო, რომელიც თავიდანვე არ გამოცხადდა ერთადერთ საგადამხდელო საშუალებად და, შესაბამისად, ვერც ხალხისგან მიიღო ლეგიტიმაცია. კუპონის მიმოქცევის არეალი საკმაოდ ვიწროიყო — მას, ძირითადად, პურის შესაძენად და მუნიციპალური ტრანსპორტის საფასურის გადასახდელად იყენებდნენ. პურის საცხობები და ნისკვილკომბინატები იმ პერიოდში სახელმწიფოს საკუთრება იყო და პური კატასტროფულად ცოტა ინარმოებოდა, საქალაქო ტრანსპორტიდან კი ძირითადად მეტროლა ფუნქციონირებდა.

ვლადიმერ პაპავა იხსენებს: „ეს არის პე-
რიოდი, როდესაც სხვადასხვა რჯულის აფე-
რისტი შემოდის ქვეყანაში და ამბობს, რომ
მომეცით 5, 10, 50 მილიარდიანი გარანტია და
მე კრედიტებს შემოვიტან საქართველოში,
და მრავალი ასეთი გარანტია გაიცა ეროვნუ-
ლი ბანკება და მთავრობის მხრიდან, თუმცა
ქვეყანაში არაფერი შემოსულა. ეს იყო პერი-
ოდი, როდესაც ვიცე-პრემიერი გამოიდის და
აცხადებს, რომ სოფლის მეურნეობის პრო-
დუქტებს დასამზადებლად სახელმწიფო
გასცემს ფულს, თუმცა რადგან ბიუჯეტი ჯერ
კიდევ არ ჰქონდა ქვეყანას, ეს ფული (კუპო-
ნი) ეროვნული ბანკის გასაცემი გახდა. და-
ნეკო კუპონის ბეჭდვა და შემდეგ ოპერაციები
კავკასიის ბირჟაზე, სადაც კუპონი უკვე წო-
ნით იცვლებოდა უცხოურ ვალუტაზე (დათვ-
ლა შეუძლებელი გახდა). ამას ისიც დაემატა, რომ
მთავრობა კუპონის დაბეჭდვას ინგლი-
სურ კომპანიას უკვეთავდა, ეროვნული ბანკი —
ფრანგულს და ქვეყანაში ორნიირი გაუფა-
სურებული კუპონი ბრუნვდა. ქვეყანაში პა-
პერიონულაცია იყო: ფასები ყოველთვიურად
50-70 პროცენტით იზრდებოდა. ამ ფონზე
მთავრობამ მორიგი მცდარი გადაწყვეტილება
მიიღო: აკრძალა ფულის გატანა ბანკები-
დან, რამაც მოსახლეობას უბიძება სხვადასხვა
ფარულ გარიგებაზე ნასულიყო, რათა საკუ-
თარი დანახოგბი რამენაირად დაეპრუნები-
ნა და სახარჯო ფული ჰქონდა. ამ აკრძალ-
ვის ფონზე კუპონის გაცვლითი კურსი ირგ-
ვარი გახდა: ოფიციალური — 2 მილიონი 500
ათასი, ხელზე კი იგივე კუპონმა 5 მილიონ 400
ათასი შეადგინა ერთ დოლართან მიმართება-
ში. ცალკეული კომპანიებისათვის კუპონის
გარდა სხვა ვალუტის გამოყენებას თავად
მთავრობა უშევებდა გამონაკლისის წესით“.

ამ ფონზე თანდათან იცვლება მთავრობის შემადგენლობა. ფინანსთა მინისტრის პოზიციას იკავებს დავით იაკობიძე, ეროვნული ბანკის პრეზიდენტი ხდება ნოდარ ჯავახიშვილი, ვიცე-პრემიერად დაინიშნა თემურ ბასილია, ეკონომიკური მინისტრის პოზიციას იკავებს ვლადიმერ პაპავა.

„არ შეიძლება ითქვას, რომ თავიდან
ჩვენ ვყყავით ერთი გუნდი, დაკომპლექტება
ამ პრინციპით არ მომხდარა, მაგრამ საქმეშ

აჩვენა, რომ ძირითად საკითხებში ჩვენ თანა-
მოაზრები ვიყავით“, — აღნიშნა ვლადიმერ
პაპავაძე.

საჭირო იყო ქვეყანაში მაკროეკონომიკური სტაბილურობის დამყარება, ეროვნული ბანკის ფორმირება, საბანკო სექტორის სტაბილიზაციისათვის მანამდე დამკიდრებულ პრატიცის — ოვერდრაფტის რეჟიმის გაუქმება და შესაბამისი კანონმდებლობის მომზადება; ქვეყანას უნდა ჰქონოდა პარლამენტის მეცნ დამტკიცებული ბიუჯეტი, შექმნილიყო ხაზინა; ეკონომიკის სამინისტროს უნდა მოხდინა ინფლაციური პროცესის მოთვევა რაც, პირველ რიგში, პურის ფასის დარღვევის ლირებაში გამოხატებოდა, რადგან სწორედ ძირითადად მხოლოდ პურით იყო კუპონულრეგულიფილი. ამავე პერიოდში ქვეყნის მეთაური ედუარდ შევარდნაძე საერთაშორისო საფინანსო ინსტიტუტებთან ურთიერთობისათვის იყენებს თავის საერთაშორისო გავლენებს. იქმნება პროგრამა, რომლის მიხედვითაც ქვეყანაში უნდა დამყარებულიყო ყოველი მაკროეკონომიკური სტაბილურობა, რაც შესაძლებელს გახდიდა ფულის რეფორმას.

ლარის შემოღებამდე თითქმის ერთ
წლის მანძილზე ეკონომიკური გუნდის მიერ
გატარებულ ცვლილებებს, რასაც მსოფლიო
ბანკთან მიღწეული შეთანხმების შედეგად
მიღებული პირველი ტრანშებიც ახლდა
ინფლაციის კლება და კუპონის კურსის და-
სტაბილურება მოჰყვა: 1995 წლის იანვარში
1 დოლარი მილიონ 300 ათასი კუპონი გახდა
და ამ კურსის შენარჩუნება შემოდგომამდე
მოხერხდა.

ლარის შემოღებამდე პრინციპული სა-
კითხის გადაჭრა გახდა აუცილებელი: „უნდა
შეცვლილიყო არა მარტო კუპონი, რაც იქ-
ნებოდა დენომინაცია (როგორც დღეს ზო-
გიერთს მიაჩინა), არამედ მიმოქცევიდა
უნდა განვითაროთ რუბლი. ეს იყო კველა-
ზე რთული ამოცანა, თორემ კუპონის შეცვ-
ლა ტექნიკური საკითხი იყო და საქმაოდ ად-

ვიღად გასაკეთებელიც. მთავარი იყო საზოგადაფიქტას, ბაზარს მიეღო ლარი“, — აღნიშნავლადიმერ პაპავამ.

ରେପଟିଳାରୀ ମନ୍ଦିର ପାତ୍ରବାଲୀ ପତ୍ରିକା

მეორე გვერდიდან

დევ კურსდამთავრებულთა დასაქმებაზეც
ისაუბრეს. პრიორიტეტულია თუ არა და რას
აკეთებს სახელმწიფო კვალიფიციური ახალ-
გაზრდა კადრების ათვისებისთვის — ამის
შესახებ ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფ-
კულტეტის კლასიკური ფილოლოგიის და-
ქტორანანტომა ნანა ტოვხაძემ ისაუბრა: „მნიშვ-
ნელოვანი პრობლემაა, თუ რამდენად ვალ-
დებულად თვლის სახელმწიფო უმაღლესი
სასწავლებლები დააფინანსოს, მაგრამ, ასე-
ვე მნიშვნელოვანია — რა პასუხისმგებლო-
ბას იღებს იგი პროფესიონალი კადრების და-
საქმების კუთხით. თბილისის სახელმწიფო
უნივერსიტეტს ბევრი წარმატებული ახალ-
გაზრდა ამთავრებს. იქნებ შესაძლებელია
რაიმე თანამშრომლობის გზის გამონახვა და
მათ დასაქმებაზე ზრუნვა“.

„ეს მნიშვნელოვანი პრობლემაა, რომელიც მხოლოდ ჩვენთან არ არის. ანალოგი-

ამიცანის გადასაჭრელად შეიქნა სამთა ვრობობ შტაბი, რომელსაც მაშინდელი ვიცე პრემიერი თემურ ბასილია ხელმძღვანელობდა. შტაბში გაერთიანდნენ როგორც ეკონომიკური, ისე ძალივანი უწყებები, რათა ლარის ბრუნვაზე მთელ ქვეყანაში მონიტორინგი ეწარმოებინათ.

ଓঁ জ্যোতি পাতেল এবং বিশ্বনাথ পাতেল দ্বাৰা উন্নীত হ'ল কৃষ্ণ পুরাণৰ এই অন্ধকাৰ পুঁজিৰ পৰিপূৰ্ণ সংস্কৰণ।

მთავრობის კოორდინირებული შუშან
ბით შესაძლებელი გახდა როგორც სხვა ვა
ლუტების ბრუნვიდან ამოღება, ისე ლარის
მიმართ ნდობის გაჩენა: „ამიტომ, საქართველ
ოში არ მომხდარა უბრალოდ დენომინაცია
აქ მეტი გაკეთდა: ბაზრიდან გაიდევნა არა
ქართული ვალუტა და დამკაიდრდა ვალუტა
რომელიც მიიღო ყველამ. ის, რომ დაგროვე

ბის საშუალებად მაინც დოლარი გამოიყენება, ზოგადად, მთელი მსოფლიოს პრობლემაა და, ამავე დროს, უმთავრესად ნდობისა საკითხია”, — აღნიშნა ვლადიმერ პაპავაში მისივე თქმით: „ძალიან დიდი მნიშვნელობა ჰქონდა, რა ფორმით და კურსით შემოვიდონ და ლარი. საბჭოთა კავშირი ახალი დაშლილი იყონ და ნოსტრალგიაც დიდი იყონ იაფ პურზე და სტაბილურ ცხოვრებაზე. ამიტომ გადაწყვდა რომ ფულის რეფორმის შემდევ 1 კილოგრამი პურის ფასი 30 თეთრი ყოფილი იყო, რაც შექმნიდა ფსიქოლოგიურ განწყობას, რომ ეს საბჭოური 30 კაპიკის ექვივალენტი იყო სწორედ ამიტომ, თეთრს თავიდან კაპიკასაც კი ეძახდნენ. იგივე მოსაზრებით, მეტროობა მგზავრობის საფასური 5 თეთრით განისაზღვრა (სსრკ-ში 5 კაპიკი ღირდა). გაცვლითა კურსი, რომლითაც გაიცვალა მილიონი კუპონი ერთ ლარზე, იძლეოდა საშუალება პურსა და მეტროობა მგზავრობაზე ამგვარ ფასები დანწესებული იყო. პარალელურად, მიმდინარეობდა პურ-პროდუქტების სახელმწიფო სისტემის რეორგანიზაცია, რაშიც დიდ

წლებითა შეიტანა ქონების მართვის მაშინ-დებოდა მინისტრმა ავთანდილ სილაგაძემ და, გატარებული ღონისძიებების შედეგად, 1996 წლის ზაფხულში პურზე ფასები რეგულირებისგან საბოლოოდ გათავისუფლდა. ასე მზადდებოდა ფულის რეფორმა და ამან გამოიწვია ის, რომ ლარი თავიდანვე ჯანსაღ ნიადაგზე წარმოიშვა. აღსანიშნავია, რომ აფხაზეთსა და ცხინვალის რეგიონში, სადაც ჯერჯერობით ჩვენ ვერ შევსულვართ, ლარმა შეაღწია და გაცილებით მეტი ნდობითაც სარგებლობდა, ვიდრე რუსული რუბლი”, — იხსენებს ვლადიმერ პაპავა.

ეროვნული ვალუტის შემოღების შემდგომ გარკვეული ჯგუფები კვლავ განაგრძობდნენ ლარის და ნარმატებული რეფორმების წინააღმდეგ ბრძოლას, თუმცა, მიუხედავად რყევებისა, ლარმა საშინაო პოლიტიკურ ინტრიგებსა და 1998 წლის ე.წ. რუსეთის დეფოლტსაც გაუძღვო, რომლის დროსაც, მიუხედავად სავალუტო ფონდის რეერომენდაციებისა, ლარის კურსის დაჭრა გადაწყდა ეროვნული ბანკის ინტერვენციების ხარჯზე, რამაც ის შედეგი მოიტანა, რომ საქართველოში იმ პერიოდში არც ერთი კომერციული ბანკი არ გაკოტრებულა. აღსანიშნავია, რომ სწორედ იმ პერიოდში გამოქვეყნდა პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის ხელმძღვანელის შეფასება, სადაც ნათქვამი იყო, რომ ინფლაცია მიაღწევდა 60 პროცენტს, გამოითქვა მოსაზრებები, რომ ლარის კურსი დოლართან მიმართებაში 3 ლარს გადააჭარბებდა. აპოკალიფსური პროგნოზი კარგად „გაპირდა“, რასაც რამდენიმე დღიანი შეიკავშირდა და ლარის კურსის მკვეთრი რყევა მოჰყვა, თუმცა პროცესი მაღლევა დარეგულირდა და პროგნოზიც მცდარი აღმოჩნდა.

ზოგადად, ლარის კურსით აპელირება ხშირად გამხდარა პოლიტიკის ნაწილი, ეროვნულ ბანკზე ზემოქმედებას კი ჯერ კიდევ შევარდნაძის პერიოდში ცდილობდა მთავრობა, თუმცა, მაშინ ეს ვერ მოხერხდა, სამაგიეროდ, ზედამხედველობის ფუნქცია ეროვნულ ბანკს პირველად სააკავშირის ხელისუფლებაში მოსვლის შემდეგ ჩამოერთვა. ვლადმერ პაპავა ეროვნული ბანკის გარშემო ბოლო დროს განვითარებულ პერიოდებისაც შეეხო და აღნიშნა: „ამიტომ დღეს რაც ხდება, ეს ძველია. ლარზე პოლიტიკური კონტროლის დაწესების და ლარის პოლიტიკური ბრძოლის იარაღად გამოყენების სურვილი ადრეც არსებობდა და მომავალშიც იარსებებს. სამწუხაროდ, ეს არის ჩვენი დაბალი პოლიტიკური კულტურის გამოხატულება. რაც შეეხება საგარეო ფაქტორების გავლენას, ეს მუდამ იარსებებს, მით უმეტეს ისეთი მცირე ქვეყნის პირობებში, როგორც საქართველოა, მაგრამ პოლიტიკური დაპირისის ინერცია, რომელიც დარტყმის ქვეშ აყენებს ქვეყნის ფინანსურ ინსტიტუტებს და ფინანსურ სტაბილურობას, შეცდომაა. დღეს ლარი იმ მდგომარეობაშია, რა მდგომარეობაშიც არის ქვეყნის ეკონომიკა. თუმცა, ფაქტია, რომ ლარმა 20 წლის განმავლობაში გაუძლო როგორც საგარეო შოკებს, ისე ქვეყნის შიგნით პოლიტიკური კინკლაბისა და ბრძოლის ქარტებილებს და მე დარჩენებული ვარ, რომ ლარს, ისევე როგორც საქართველოს სახიომნითოს, აქეც მომავალი“.

მოამზარა ლელა პურდლელაშვილა

მოამზადა ნატო იგოლაძე

იუსტიციის მინისტრი სტეფანეგიათვის
„არასრულმდოვანთა გართლესაჭულვების პოზექსის“
გაცნობას იწყებს

პირველი შეხვედრა თეა წულუკიანმა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში 2 ოქტომბრებს გამართა. იუსტიციის მინისტრმა უნივერსიტეტში შეკრებილ ახალ-გაზრდებს ქართული კანონმდებლობისთვის ინოვაციური პროექტი „არასრულნლოვანთა მართლმასჯულების კოდექსი“ გააცნო, რომელიც საქართველოში პირველად შეიქმნა. აქამდე კანონთან კონფლიქტში მყოფი ბაგშვების მართლმასჯულების ნორმები სისხლის სამართლის კოდექსში, სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსსა და პატიმრობის კოდექსში იყო განცეული.

ლონისძებას თსუ-ის რექტორი, აკადე-
მიკოსი ვლადიმერ პაპავა, საქართველოს
იუსტიციის მინისტრის მოადგილე ალექ-
სანდრე ბარამიძე, აკადემიური წრეების ნარ-
მომადგენლები და სტუდენტები ესწრებოდ-
ნენ. უნივერსიტეტში „არასრულწლოვანთა
მართლმსჯულების კოდექსის“ პრეზენტა-
ციის ორგანიზებას თსუ-ის იურიდიული ფა-
კულტეტის დეკანის მოადგილე, სამართლის
დოქტორი მორის შალიკაშვილი ხელმძღვა-
ნელობდა.

„საქართველოს უნივერსიტეტებში გვინდა წარვადგინოთ საქართველოს მთავრობისა და იუსტიციის სამინისტროს ერთ-ერთი ყველაზე მნიშვნელოვანი რეფორმა — „არასარულწლოვანთა მართლმაჯულების კოდექსი“. ევროპულ გზაზე საარული და რეფორმები არა მხოლოდ ევროპაში ინტეგრაციაში გვეხმარება, არამედ ქვეყნისთვის არის კარგი. ეს კოდექსი ბავშვის ინტერესზეა მორგებული და რეალურად იგი ჩვენს ქვეყანას გაეროს ბავშვთა კონვენციის შესაბამის ქვეყნად აქცევს, სადაც ბავშვის უფლებები სისხლის სამართლის პროცესში იქნება და-ცული“, — განაცხადა საქართველოს იუსტიციის მინისტრმა თავა წულოვანმა.

ადმინისტრაციული, სისხლის სამართლის
პროცესის, სასჯელასრულებისა და სხვა
საკითხების მარეგულირებელ ნორმებს და
აწესებს არასრულნოვანთა უფლებების
დაცვის ახალ სტანდარტსა და მექანიზმების
რომელიც ევროპული სტანდარტებისა და
გაეროს ბავშვთა უფლებების დაცვის კონ-
ვენციის შესაბამისა.

პრეზიდენტაციაზე თეა წულუკიანმა დე-
ტალურად განუმარტა ახალგაზრდებს, თუ
რა სიახლეება 18 წლამდე მოზარდებს სა-
ქმედის გამოძიების კუთხით; რა მიდგომები
ინერგება დაზარალებული, მოწმე და ბრალ-
დებული ბავშვების მიმართ: „არასრულ-
წლოვანთა მართლმსაჯულების კოდექსის“
მიზანი, მისცეს მოზარდებს სპეციალური
ბავშვებზე ორიენტირებული მართლმსა-
ჯულება და განსაკუთრებული მიდგომები
დანერსოს ბრალდებულ, დაზარალებულ და
მოწმე მოზარდებზე. ბავშვის საუკეთესო
ინტერესებზე ორიენტირებული არასრულ-
წლოვანთა ამგვარი სპეციალური კოდექსი
საქართველოს კანონმდებლობისთვის სრუ-
ლიად ახალი ინსტიტუცია და თანამედროვე
ქართული მართლმსაჯულებისთვის არა-
მარტო ინგვაციურ, არამედ რევოლუციურ
პროექტს წარმოადგენს“, — განაცხადა თეა
წულუკიანმა.

ძირითადი პრინციპები, რომლებსაც „არასარულწლოვანთა მართლმასჯულებისა კოდექსი“ ეყრდნობა, შემდეგია: არასარულწლოვანის საუკეთესო ინტერესების პრიორიტეტულობა; ნასამართლობის გაქარწყლება; ინდივიდუალური მიდგომა; პატიმრობა და თავისუფლების აღკვეთა მხოლოდ უკიდურეს შემთხვევაში; მართლმასჯულების პრიცესის გაჭიანურების დაუშვებლობა; პატიმრის თავისუფლების აღკვეთის გაუმჯობესებული პირობები; პასუხისმგებლობისა აღტერნაციული ზომის პრიორიტეტულობა; თანაზომიერება და შესაბმისობა.

თანარის კულტურულ მომენტების განვითარების აკადემიუმის მოზარდს განსაკუთრებული ყურადღებით მოეკიდოს. გამოკითხვის პროცესს აუცილებლად უნდა ესწრებოდეს კანონიერი წარმომადგენერალი ან ადვოკატი, საჭიროების შემთხვევაში ფსიქოლოგი.

სამართლებრივ დევნიანი შედარებით
უპირატესობით ისარგებლებენ განრიცებისა
და აღდგენითი მართლმსაჯულების, მათ შო-
რის, მედიაციის ინსტიტუტების. თავისუფლე-
ბის აღკვეთის, როგორც სასჯელის ფორმის,
გამოყენება არასრულნოვანთა მიმართება

ში მხოლოდ უკიდურეს შემთხვევაში იქნება შესაძლებელი. არასრულწლოვანთა საქმეები მხოლოდ სპეციალიზებული მოსამართლეები, პროკურორები, გამომძიებლები, პოლიციელები, ადვოკატები და სოციალური მუშაკები ანარმობენ. არასრულწლოვნებთა მიმართებით ამოქმედდება მოწმის მხოლოდ სასამართლოში და კითხვის წესი.

განსაკუთრებით ალსანიშნავია, რომ პრალის წარდგენიდან წინა სასამართლო სხდომამდე, არასრულწლოვნისთვის პატიმრობის ვადა 60-დან 40 დღემდე მცირდება, ხოლო პრალდებული არასრულწლოვნის პატიმრობის საერთო ვადა 6 თვეება, ნაცვლად სრულწლოვნებისთვის განსაზღვრული თვისა.

ახალი კოდექსი „სუფთა ფურცლის“ და „შანსის მიცემის“ პრინციპებსაც ითვალისწინებს. მინისტრის განმარტებით, კანონ პროექტის მიხედვით, დამნაშავეს სასჯელის მოხდისთანავე მოქესნება ნასამართლობას თუმცა, თუ ადრე გასამართლებული დანაშაულს განმეორებით ჩაიდგნა, სასჯელის და ნინიჭის დროს ნასამართლობას მხედველობას გაძინ მიიღებენ. ამდენად, კოდექსის მთავარი მიზანი, როგორიცაა საქართველოს იუსტიციის მინისტრი თევა წულუკანი აღნიშნავს, არას რულწლოვნისთვის (ცხოვრების სუფთა ფურცლის დამოუწესებელისა და რესტრანგერისას) არამარტინის მიზანი.

ნადარის სეპოზვევაში, თაოთლისაჯულების
მნარმობელი ორგანოსთვის იყოს ხელ
მისაწვდომი.

კაცილ, რაც პროექტს შემოაქვს, პირველ
რიგში, ეს არის ბავშვის ინტერესზე დაფუძნდებული ინდივიდუალური მიღღობა. სასა-
ჯელის დანიშვნისას მოსამართლე პირველ
რიგში ითვალისწინებს არასრულწლოვნის
ინტერესებს და ინდივიდუალური შეფასების
ანგარიშს. კოდექსის თანახმად, ინდივიდუალური შეფასების პროცესში ითვალისწინებენ არასრულწლოვნის განვითარების
დონეს, ცხოვრების და აღზრდის პირობებს
განათლებას, ჯანმრთელობის მდგრამარეობას,
ოჯახურ ვითარებას და სხვა გარემოებებს, რაც არასრულწლოვნის ხასიათისა
და ქცევის თავისებურებების შეფასებისა
და მისი საჭიროებების განსაზღვრის შესაძლებლობას იძლევა", — აღნიშნა ალექსანდრი ბარამიძემ.

არასრულწლოვანთათვის დაინშტულ
სასჯელის მიზანია მათი რესოციალიზაცია
რეაბილიტაცია და ახალი დანაშაულის თავი
დან აცილება. ახალ კოდექსში სასჯელის სა-
ხეებში დამატებულია შინაპატიმრობა, რო-
მელიც ელექტრონულად განხორციელდება
ხოლო საპატიმროში განთავსება მოხდება
ასაკობრივი ჯგუფის, სქესის, დანაშაულის
სიმძიმის, ფიზიკური და გონგბრივი განვი-
თარებისა და სხვა მახასიათებლების გათვა-
ლისწინებით.

იმოქმედებს მოწმის დაკითხვის ახალი წესიც, არასრულნლოგანი მხოლოდ სასამართლოში დაიკითხება. სასამართლოს გარეთ კი მხოლოდ გამოყითხვა იქნება შესაძლებელი. რაც შეეხება სასჯელის მოხდის პირობებს, არასრულნლოგანი ბრალდებული არ შეიძლება განთავსდეს სრულნლოგანთან ერთად, არათუ ერთ საკანში, ერთ დაწესებულებაშიც კი.

იუსტიციის მინისტრმა ს სტუდენტებს განუმარტა, რომ „არასრულწლოვანთა მართლ-მსაჯულების კოდექსით“ ჩნდება ახალი მიმართულებები პროფესიების. კოდექსის ამოქმედების მომზღვდიდან არასრულწლოვანთა საქმეებზე მუშაობას მხოლოდ სპეციალურ ზეპული პროფესიონერები, მოსამართლეები, პოლიციელები, ადვოკატები და სოციალური მუშავები შეძლებენ. სპეციალურ ზეპული კადრები მათთვის საჭირო სწავლებას გაივლიან და განსხვავებულ უნარ-ჩევევს შეიძენენ. იუსტიციის მინისტრის თქმით, მომავალი ახალგაზრდა პროფესიონალების უნდა დაინტერესდნენ ამ შესაძლებლობით და საკუთარი წვლილი შეიტანონ „არასრულწლოვანთა მართლმსაჯულების კოდექსის“ ამოქმედებაში.

შეხვედრის განმავლობაში სტუდენტებს
შესაძლებლობა ჰქონდათ მინისტრისთვის
შეკითხვები დაესვათ და საკუთარი აზრი გა-
მოეთქვათ არასრულწლოვანთა მართლმა-
ჯულების ახალ სისტემასთან დაკავშირებით.

შეგახსენებთ, რომ არასრულწლოვანთა
მართლმაჯულების პროექტი იუსტიციის
სამინისტრომ სხვა უწყებებთან თანამშრომ-
ლობით, ქართველი და უცხოელი ექსპერ-
ტების, ასევე, ევროკავშირისა და გაერო-ს
ბაკეთა ფონდის რეკომენდაციების საფუძ-
ველზე, ევროკავშირის პროექტის — “სისხ-
ლის სამართლის სისტემის რეფორმის მხარ-
დაჭრა საქართველოში” — მხარდაჭრით
მომზადდა.

კოდეგესის ამოქმედება დაგეგმილია 2016 წლის 1 იანვრიდან. ამასთან, იმ მუხლების ამოქმედება, რომელთა იმპლემენტაციისთვის დამატებითი ღონისძიებების გატარებაა საჭირო, იგეგმება 2016 წლის განვითარებისა და 2017 წლის 1 იანვრიდან.

მოამზადა თამარ ლალიანეა

ଓসুফ মল্লোর সা লা গুচ্ছ প্রকাশ করে আছে।

თამარ გაგოშიძე ლეპანეაზ ერთსებაზ აილჩიას

ამბობს, რომ პიპერაქტიული
ბავშვი იყო და ხასიათიც საკმაოდ
ფიცხი აქვს. საკუთარი თავისი
მართვა კი იმ ლექტორებმა ასწავ-
ლეს, რომლებთანაც, საგნონან
ერთად, ცხოვრებასაც სწავლობ-
და. უყვარს სტუდენტები და ყო-
ველ ახლ ჯაფუფთან შეხვედრა მას
ადრენალინს მატებს. „ჩემი საქმი-
დან გამომდინარე, ჩემი პროფესია
სრულიად თვითკმარია და შეიძ-
ლებოდა ლექტორი არც ვყოფილი-
ყავი, მაგრამ თავის დროზე ეს გზა
სრულიად ეგოსსტურად ავირჩიებ,
ახლა კი ისე გამოიდის, რომ ჩემი
ცხოვრება სწავლებს მიყუდლვენი,
რადგან ძალიან მიყვარს სტუდენ-
ტებთან ურთიერთობა. იმიტომ კი
არა, რომ ვასწავლი, იძულებული
ვარ, რომ ვისწავლო. ეს მომნისნებს“,
— ამბობს ქალბატონი თამარი.

„**D**ალიან მოკლე შესა-ვალი“ — ამ სახელ-წიფებით თსუ-ის გამომცემლობამ უკვე გამოსცა ოქსფორდს უნივერსიტეტის ცნობილი სერიის შევიდო წიგნი. ფ-სიქოლოგიის ძალიან მოკლე შეს-ავლის პრეზენტაციას სექტემბრის ბოლოს გაიმართა უნივერსიტე-ტის ბიბლიოთეკაში და, რადგან ჩვენში ბევრია ფსიქოლოგიის შემსწავლელიც და მოყვარულიც, შესაბამისად, წიგნის მიმართ ინტერეგსი საკმაოდ მაღალი აღ-მოჩნდა.

აღნიშნული სერიის გამოცემა ოქტომბრში 1995 წელს დაიწყეს. დღეისთვის სამასამდე და-სახელების წიგნი უკვე გამოცემულია და კვლავაც გრძელდება ახალ წიგნებზე მუშაობა. სერიის ქართულად თარგმნის იდეა უნივერსიტეტის გამომცემლობის დირექტორს თამარ ებრალიძეს ეკუთვნის, რედაქტორი კი ქეთევან ქურდოვანიძეა. ამ ეტაპზე მხოლოდ სერიის 12 წიგნის გამოცემის უფლებაა შეძენილი, თუმცა, როგორც ქეთევან ქურდოვანიძემ პრეზენტაციაზე აღნიშნა, სამომავლოდ სერია გაფართოვდება. ქართულად უკვე გამოცემულია: მათემატიკა, ნანილაკების ფიზიკა, ცნობიერება, ლიტერატურის თეორია, ისტორია, სამართლის ფილოსოფია და უკვე ფსიქოლოგიაც.

სერია მოიცავს ყველა სა-
მეცნიერო სფეროსა და დისცი-
პლინას. თითოეული მათგანი
განკუთვნილია როგორც ამა თუ

ნავლებელი, რომელიც მაშინ უკა
სანშიშესული იყო, სულ ჩიოდდ
— ლიფტს რატომ არ აკეთებენო
რადგან ჩვენ ახალგაზრდები ვიყდა
ვით, სულ გვიკვირდა, რომ ბატონი
რევაზი ასეთ დიდ მნიშვნელობა
ანიჭებდა ამ თითქოსდა ელემენტ
ტარულ საკითხს. ახლა კი ძალია
კარგად მესმის. იმ ადგილს, სადაც
ერთად ვიყავით თავმოყრილი ფი
ლოსოფონები და ფსიქოლოგები
„სსვენს“ ვეძახდით. თუმცა იყო
თავშეერის კიდევ ერთი ადგილი
— „ჩაის სახლი“, რომელიც ჩემ
დროის სტუდენტების ცხოვრები
ბეჭრად უფრო მნიშვნელოვანი ნა
წილი გახლდათ, ვიდრე აუდიტორ
რია, რადგან იქ ჩაის დასალევა
ჩვენი ლექტორებიც შემოდიოდნე
და იმდენად საინტერესო დისკუ
სიები იმართებოდა, რომ კარ
გი იქნებოდა ჩაგვენერა, თუმცა
მაშინ არც საშუალება იყო და არ
კულტურა გვქონდა იმისა, რომ ე
შეხვედრები და საუბრები ჩანა
რილიყო. ლექტორებთან უშუალო
კონტაქტი ჩვენთვის მთელი აკა
დემია გახლდათ. სწორედ იმ წლებ
ბიდან მოდის ჩემი მოსაზრება-
რომ უნივერსიტეტი არ არის მხო
ლოდ სასწავლო გეგმა, საათები და
ეფექტური სასწავლო სისტემა. ე
ცოცხალი ურთიერთობა და ცოდ
ნის გაცვლაა“, - აღნიშნავს იგი.

იმ სპეციალობის შესწავლით
დაინტერესებული სტუდენტები
ბისთვის, ისე ნებისმიერი ცნობა
ბისმიყენარე მცითხველისთვის
და, რაც მთავარია, ეს წიგნები
ყველაზე მეტად იმ ახალგაზრდა
დებს დაეხმარება, რომლებსაც
ჯერ კიდევ ვერ გადაუწყვეტია
— რა პროფესიას დაეუფლონ და
რომლებსაც ნაკლებად აქვთ წარ
მოდგენა ამა თუ იმ სამეცნიერო
დისციპლინის ნამდვილ ბუნებას
და შინაარსზე.

მიუხედავად წიგნების სამეცნიერო ხასიათისა, მათი კითხვა ძალიან საინტერესო და სახალისოა. თანამედროვე ლიტერატურა

სია. „ჩევენ პატარა კურსები გვქონდა, რადგან ფაკულტეტზე ცოტანი გსწავლობდით. ჩემი კურსელები იყვნენ მარინა ჩიტაშვილი, ლალა სურმანიძე, თემურ ბჟალავა. საქონი მიანობიდან გამომდინარე, ცხადია ძალიან ძევრთან ვურთიერობდებოს გვაქვს სატელეფონო საუბრები“ — ამბობს იგი.

ცევათ და ასევე იქცეოდნენ, მა უხდევად იმისა, რომ ძალია მკაცრები იყვნენ, ჩვენთან დისტანციით არ იყვნენ. ასევე უნდა გავისა სენო ჩემი უსაყვარლესი პედაგოგი ქალაჭატონი დალი ფარჯანაძე, რომ მელიც დღესაც ჩვენი მასწავლებელია. გაკირვებული ვარ მისი ერგიით, სიახლისადმი სწრაფვითი განუმეორებელი ადამიანია. იგი არ იყო ჩემთვის მხოლოდ ლექტორი, იგი ცხოვრების მასწავლებელი გახლდათ” — იხსენებს იგი.

ქალბატონი თამარ გაგოშია საქართველოში ერთერთი ჰველაზე წარმატებული ნეიროლოგიის ლოგია, განსაკუთრებით იცნობდებოდა, მაგრამ განვითარებით არ იყვნენ. ასევე უნდა გავისა სენო ჩემი უსაყვარლესი პედაგოგი ქალაჭატონი დალი ფარჯანაძე, რომ მელიც დღესაც ჩვენი მასწავლებელია. გაკირვებული ვარ მისი ერგიით, სიახლისადმი სწრაფვითი განუმეორებელი ადამიანია. იგი არ იყო ჩემთვის მხოლოდ ლექტორი, იგი ცხოვრების მასწავლებელი გახლდათ” — იხსენებს იგი.

დასჭირებებიათ და თამარ გაგოშიძისგან უამრავი რჩევა მიუღლიათ. მას ბავშვის ხასიათის შეცნობა, პროფესიიდან და საკუთარი ბუნებიდან გამომდინარეც, არ უჭირს, რადგან თავადაც ცელქი ყოფილა: „ბალში რომ მიმიკანეს, 3 წლი-საც არ ვიყავი, რადგან აუტანელი ბავშვი გახსენდნელი და სახლში ჩემი გაჩერება შეუძლებელი იყო. მთელი „უტედურება“ კი ის იყო, რომ საბავშვო ბალშიც არ ვიღლებოდა. მავნე არა, მაგრამ დაუკავებელი კი ვყოფილვარ. ახლაც, ზოგადად, ფიცხი ადამიანი ვარ, თუმცა, ჩემი პოზიციის გამო, ვცდილობ, რომ თავი შევიკავო — ვევდები, რომ ეს აუცილებელია“, — იხსენებს ბავშვობის წლებს ქალბატონი თამარი.

მისთვის უნივერსიტეტი მთელი
ცხოვრებაა. ამბობს, რომ უყვარს
ეს სასწავლებელი, რომელიც, შე-
საძლოა, გარეგნულად არ ბრნები-
ნავს, მაგრამ ქართველი ერისთვის
ოქროა, რომელსაც ნამდვილი სა-
ხის ნარმოსაჩენად მტკრის გად-
აცლა სჭირდება: „ყველაფერი არ
ბრნებინავს, რაც ოქროა. ამით იმის
თქმა მინდა, რომ უნივერსიტეტს
სჭირდება ბრნებინვალება, რადგან
ძალიან დიდი რესურსი და პოტენ-
ციალი აქვს... გარედან ეს არ ჩანს,
რაც ძალიან სამწუხაროა და კარ-
გად მესმის ბატონი ლადონი, რო-
მელიც ცდილობს, ეს შინაგანი რე-
სურსი და სიმდიდრე გარეგნულა-
დაც გამოჩნდეს. ჩვენ გვჭირდება
ბრნებინვალება“, — ასე ამთავრებს
ქალბატონი თამარი ჩვენთან საუ-
ბარს და გრჩება შთაბეჭდილება,
რომ სწორედ ასეთი ლექტოროე-
ბი სჭირდება უნივერსიტეტს იმ
ბრნებინვალების დასპოუნებლად,
რომელიც თბილისის სახელმწი-
ფო უნივერსიტეტს დაარსებიდან
ჰქონდა.

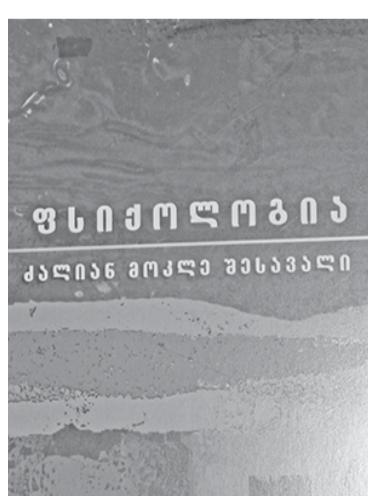
საყვარელიძეა. მთარგმნელი კი

„თსუ-სა და ოქსფორდის გამომცემლობების ტრადიციისამებრ, სერიის თითოეული წიგნის პრეზენტატორი სტუდენტია. ამჯერად ფსიქოლოგიის ფაკულტეტის მაგისტრანტის სოფო მოსიძის შთამბეჭდავი და ხალისიანი პრეზენტაცია მოვისმინეთ იმის შესახებ, რას მისცემს წიგნის წაკითხვა მკითხველს. რაც მთავარია, წიგნი სწორ წარმოდგენას ქმნის ფსიქოლოგიაზე და ფსიქოლოგიზე, რომლებიც საქართველოში ძირითადად მხოლოდ ფსიქონალიტიკოსები, ან სხვისი აზრების გამოცნობის სპეციალისტები ჰყონიათ“, — აღნიშნავ პრეზენტატორმა. მისივე თქმით, ზოგადად ფსიქოლოგიაში ქართულად ნათარგმნი ლიტერატურა ძალიან დიდი ფულუნებაა, ამ ერთი შეხედვით ძალიან კომპაქტურ წიგნში კი მოქცეულია საკმაოდ დიდი ინფორმაცია ფსიქოლოგიის თითქმის ყველა წარმყავანი მიმართულების შესახებ.

პრეზენტაციაზე შეკრებილ-
მა საზოგადოებამ ისიც გაიგო,
რომ ახლო მომავალში ქართუ-
ლენოვანი მკითხველი არქეოლო-
გის ძალიან მოკლე შესავალს
მიიღებს, რომელის სამეცნიერო
რედაქტორიც იულიონ გაგოშიძე
იქნება.

მოამზადა
ლელა კურდლელაშვილება

କାଳୀରୁ ଗଣପତି ଶବ୍ଦାବଳୀ = „ଓଡ଼ିଆଲଙ୍ଘନ“

პერსონალის

30ს საგნერზეა დიდი მოთხოვნა სტუდენტთა შორის?

Ս այսարտցելովն մը პოլութիւնով է շվեյց-
ասա და სნացլցեბաს ხანმուկց ისტო-
რიա այց და სათავეს 1992 წლიდან
იღებს, როდესაც თბილისის სახელმწიფო
უნივერსიტეტის ისტორიის ფაკულტე-
ტზე աԵ განსვენებული კარლო შარიას
ხელმძღვანელობით პოლიტოლოგიის
კათედრა გაიხსნა. მანამდე, მთელი 70
წლის განმავლობაში ყოფილ საბჭოთა კა-
ვშირში მხოლოდ კომუნიზმი შენდებოდა
და ისნაცლებოდა, ნითელი იდეოლოგიის
მიღმა დარჩენილ ყველა სხვა პოლიტიკურ
მოძღვრებას და მოძრაობას კი დისიდენ-
ტური ერქვა და პოლიტიკიის ნაცვლად,
კრიმინალში ჰქონდა ადგილი მიჩენილი.

უნივერსიტეტის ფაკულტეტებს
შორის თავიდანვე დიდი დავის საგანი
გამზღარა ის, თუ ვისი პრიორიტეტი უნდა
ყოფილყო პოლიტიკურ მეცნიერებათა
შესწავლა — ისტორიკოსების გარდა
მასზე პრეტენზიას ფილოსოფოსები და
იურისტებიც გამოიქვამდნენ, თუმცა,
საბოლოოდ დავა ისტორიკოსების სა-
სარგებლოდ გადაწყდა, რაც ლოგიკურიც
იყო, რადგან ისტორიის მთავარ ინტერესს
დღემდე სწორედ პოლიტიკური ამბებისა
და პროგნოსების კოლეჯი წარმოადგინს.

და პირველი კუნძული უკადგება საიმიანვადოა.
სალომე დუღუძა იმ პერიოდში სტუ-
დენტი იყო და ოთვესაც ვინწრო სპეციალ-
ობის არჩევის ჯერი დადგა, პოლიტოლო-
გის შესწავლა გადაწყვეტა. არჩევანი
გამართლებული აღმოჩნდა და დღეს თა-
ვად ასწავლის ახალგაზრდებს პოლიტიკის
თეორიას. მის საგნეზზე დიდი მოთხოვნაა
სტუდენტთა შორის, თავად სალომე კი
მათი ერთ-ერთი საყვარელი ლექტორია.

— 1998 წელს დავამთავრე ასპირანტუ-
რა და 2002 წელს დავიცავი საკანძიდაზო
დისერტაცია თემაზე ლიბერალურ-დემო-
კრატიული ღირებულებების დამკვიდრე-
ბა საქართველოში. თემის ხელმძღვანელი
იყო ბატონი მალხაზ მაცაბერიძე, რომე-
ლიც დღეს ჩვენი მიმართულების ხელმძღ-
ვანელია და რომელთანაც დღემდე ძალი-
ან მჭიდრო პროფესიული კავშირი მაქს. სა-
რაისხის დაცვის შემდეგ გავხდი უნივერ-
სიტეტის მოწვეული ლექტორი. იმ პერი-
ოდში კათედრაზე ახალგაზრდა მეცნიე-
რებს ყველანაირი ხელშეწყობა ჰქონდათ,
რადგან, რეალობიდან გამომდინარე, სწო-
რედ მათ უნდა შეექმნათ პოლიტიკურ მეც-
ნიერებათა კვლევის ბაზა. 2005 წელს ფა-
კულტურეტების გაერთიანება შემდეგ, ჩვენის
მიმართულება სოციალურ-პოლიტიკურ
მეცნიერებათა ფაკულტეტთან აღმოჩნდა,
მე კი კონკურსის საფუძველზე დავინიშნე
ასისტენტ-პროფესორის თანამდებობა
ზე. უკვე 2011 წლიდან ვარ ასოცირებული
პროფესორი.

მოკლედ რომ ვთქვათ, მთელი ჩემი
ცხოვრება, სწავლა, მუშაობა, უკავშირდე-
ბა უნივერსიტეტს, კონკრეტულად კი ამ
მიმართულებას — პოლიტიკის მეცნიერე-
ბებს.

— როგორი ხედავთ უნივერსიტეტის
როლსა და ადგილს ჩვენი სახელმწიფო-
სა კულტურული ცენტრის შე?

— მიუხედავად იმისა, რომ დღეს ბე-
ვრი უნივერსიტეტია, ჩემი უნივერსიტეტი
არის ეს — თბილისის სახელმწიფო უნი-
ვერსიტეტი. მართალია მრავალი პრობლე-
მაა გადასაჭრელი და კრიტიკაც ხშირად
გაისმის, მაგრამ ჯავახიშვილის უნივერსი-
ტეტი ნომერ პირველია, თუნდაც იმიტომ,
რომ ყველაზე პირველად სწორედ აქ აისა-
ხება ქვეყნის პოლიტიკური, ეკონომიკური
და კულტურული ცხოვრების მაჯისცემა.
გადაჭედოთ ისტორიას: გასული საუ-
კუნის 80-90-იანი წლებიდან მოყოლებუ-
ლი ყველა პროცესი აქედან იწყებოდა და
ჩემშიც, ჯერ კიდევ ბავშვობიდან იყო ჩა-
ბეჭდილი უნივერსიტეტი, როგორც ყვე-
ლაფრის საწყისი. საბედნიეროდ, დღემდე
ასეა: ქვეყანაში არსებული პრობლემების
შესახებ ყველაზე აქტიური მსჯელობა ძი-

სალომე დუნდუა

რითადად უნივერსიტეტიდან იღებს სათა
ვეს. იგივე 2003 წლის მოვლენები, შემდეგ
უკვე 2012 წლის ცნობილი ამბები — სწო
რედ უნივერსიტეტიდან დააწყო. აյ სდება
აზრის დაპადებაც და მის გასატარებლად
ბრძოლაც. შეიძლება პათეტიკურად ნათ
ქვამი გამომდის, მაგრამ მართლა ბედ
ნერი ვარ იმით, რომ ჩვენი სტუდენტობა
არის უკეთესობისკენ ბრძოლის დამწყებელი
და საკმაოდ ხშირად ისინი სწორედ ჩვენს
ფაკულტეტისა და ჩვენი მიმართულების
სტუდენტები არიან. საქართველოში ყო
ველთვის უნივერსიტეტიდან იწყებოდა და
იწყება იდეების გენერირება და მოძრაო
ბაში მოყვანა.

დღესაც ასეა და ეს სტუდენტები, რომ
ლებიც ახლა ყველაზე მეტად აქტიურო
ბენ, პოლიტიკურად სუფთა ადამიანები
არიან, არ აქვთ პოლიტიკური ინტერესები
ბი და არ არიან გარეულნი იმ თამაშებში
რომლებსაც ძალაუფლების ზედა ეშე
ლონებისაკენ მიჰყავს ადამიანი. ფაქტია
რომ მათ ქვეყნის უკათესსობისკენ შეცვა
ლა სურთ. სწორედ ამიტომ, ვაფასებ მათ
აქტიურობას, თუმცა შეიძლება გარკვეულ
იდეებს არ ეთანხმებოდე ან ზოგჯერ გა
მოხატვის ფორმა იყოს მიუღებელი.

საერთოდ, ჩემს უმთავრეს მოვალეო
ბად, თეორიული ცოდნის მიცემის გარდა
იმასაც ვთვლი, რომ სტუდენტები მოქალა
ქეებად ჩამოყალიბდნენ და პასუხისმგე
ბლობა აიღონ ქვეყანაზე და მართლა ბევ
ნიერი ვარ, რადგან ჩემს გარმეორ ვხედავ
ისეთ ახალგაზრდებს, რომლებსაც აში
უნარი აქვთ.

— პოლიტიკურ ფილოსოფიას ას
ნავლით და ამიტომ, შეუძლებელია, არ
ვკითხოთ თქვენი აზრი პოლიტიკურ
პროცესებზე. როგორ შეაფასებდით
პოლიტიკურ პროცესს, სადაც

და რამდენად შეიმჩნევა დინამიკა?

— ხშირად ვფიქრობ, რომ ის პოლიტიკური კური, ეკონომიკური და ყველა სხვა ტიპის შეკვი, რომელიც 90-იან წლებიდან მოყოლებული დღემზე გამოვიარეთ — იყო საზღვაური, რომელიც ჩვენ დამოუკიდებლობის მოპოვებისთვის ვიწვნიეთ და ხშირად გვაწვნევინეს გარკვეულმა ძალებმა. თუმცა, მიუხედავად ძალიან ბევრი პრობლემისა, მაინც მგონია, რომ პროგრესისკენ მივდივართ. ხშირად აღნიშნულა, მაგრამ კიდევ გავიმეორებ: 2012 წლის არჩევნებიდან მიუხედავად იმისა, რომელი პოლიტიკური ძალა მოვიდა, ან მოვიდოდა, არა აქვს ამამა მნიშვნელობა, იყო ცალსახად გარდამტეხადი მიჯნა, რომლიდანაც უკვე იწყება ნამდვილი დემოკრატიის შენება. რუბიკონი გადავლახეთ, როგორც იტყვიან, რადგანა რეალურად ამ არჩევნებზე პირველად მოხდა ხელისუფლების შეცვლა არჩევნების გზით. ისტორიაში მანამდეც კი იყო მსამართის პრეცედენტი, როცა მრგვალმა მაგისტრალური არჩევნების გზით გაიმარჯვა 90-იან წლების დასაწყისში, მაგრამ ის ცალსახად სხვა მოვლენა იყო და იქ არჩევანი იყო ეროვნულ თავისუფლებასა და კომუნიზმის

ვერ გეფყვით, რითია გამოცვეული სტუდენტების ასეთი დამოკიდებულება, რაც შემახება მა — მართლა უზომოდ მიყვარს ის საქმე, რომელსაც ვაკათებ და არც მომჩერდება. უამრავი პრობლემის მიუხედავად, მუდამ ასე ხდება, აუდიტორიის ზღურბლს რომ გადავალ, ყველაფერი მავიწყდება. ქალიან მიყვარს, ზოგადად, ახალგაზრდები და მათთან ურთიერთობა დიდ სტიმულს მაპლევს. მუდამ მარსიმალურად ვიხარჯები ლექციაზე, თუმცა მაქსიმალურადაც ვითხოვ. გარდა ამისა, ჩემთვის ძალიან პევრს ნიშნავს უნივერსიტეტი, მიუხედავად იმისა, რომ მარნია გაცილებით მაღალანაზღაურებად სამსახურში გადასვლის შესაძლებლობა, ვერავრით წარმომიდგენია საკუთარი თავი უნივერსიტეტის მიღმა.

შიც გაგრძელდება. ჩემ მიერ დაკომპლი-
ქტებულ ჯგუფთან ერთად ამ კონკურსში
მივიღე მონაზილეობა და მოვიპოვეთ და-
ფინანსება, რომლის ფარგლებშიც უცხოე-
თის რეტიტინგული ჟურნალისათვის უნდა
მოვამზადოთ სტატია გარემოსდაცვით
სოციალურ აქტივიზმზე თანამედროვე
საქართველოში. ამჟამად უკვე ფინალურ
სტადიაზე ვართ: მასალები შევაგროვეთ
და სტატიაზე ვმშებაობთ.

ამ კვლევამდე მე და ჩემმა კოლეგამ, ბატონმა ზვიად აპაშიძემ ერთობლივი მონიღრაფია და ვანერერეტ რუსთაველის ფონ-დიდან მოპოვებული გრანტის ფარგლებში თემაზე: ეთნიკური და რელიგიური უმცირესობები და სამოქალაქო ინტეგრაციის პრობლემები თანამედროვე საქართველოში. საერთოდ, მუდმივად ერთ თემატიკაზე მუშაობა ჩემთვის უინტერესოა და სხვადასხვა რაკურსიდან ვცდილობ ჩვენი პოლიტიკის კვლევას. ამჟამად სოციალური მოძრაობების შესწავლით ვარ დაკავებული.

— საინტერესოა, რამდენად გამოიყენება ჩვენი მეცნიერების კვლევები და კონცენტრირებული მართვლობაში?

— სამწუხაროდ, ნაკლებად... და
გვქონდა კიდეც მსჯელობა ამასთან და-
კავშირებით. იგეგმება ფაულტეტის ში-
გნით ხელისუფლების სხვადასხვა დონის
ნარმომადგენლების მოწვევა, რაც შესაძ-
ლებელს გახდის მეცნიერული ცოდნისა
და მმართველობის პრაქტიკის დახლოე-
ბას. იმდინა, ეს განხორციელდება და ასე-
თი თანამშრომლობით უკეთეს შედეგებს
მივიღებთ რეალობაში.

— რაც შეეხება ფაკულტეტის სტუ-
დენტებს, როგორია მათი შემდგომი კა-
რივა?

— პოლიტიკის მეცნიერებებისადმი, საერთოდ, მზარდია ინტერესი. ეს, ალბათ, განცირობებულია იმით, რომ ვცდილობთ, სტუდენტებს, შესაძლებლობის ფარგლებში, მაქსიმალური ცოდნა მივცეთ და ვფიქრობ, ამას სტუდენტებიც ხედავენ. რაც შეეხება შემდგომ დასაქმებას, ჩვენში აშკარად დისტალნია დასაქმების ბაზარსა და სპეციალისტების მიწოდებას შორის, მაგრამ ეს მარტო ჩვენს სპეციალობას არ შეეხება, იგივეა სხვა სპეციალობების მიმართაც. თუმცა, თუ კარგი სტუდენტია, ძალიან უნდა მოინდომოს, რომ რომელიმე გაცვლით პროგრამაში ვერ მოხვდეს და უცხოეთში ვერ შეძლოს კვალიფიკაციის ამაღლება. ძალიან ბევრი ასეთი პროგრამაა დღეს, განსაკუთრებით სახელმწიფო უმაღლესი სასწავლებლებისთვის და

როცა ასეთი ახალგაზრდა სამშობლოში ბრუნდება, მისთვის უფრო ადგილია კარგი სამსახურის შოვნა. ვფიქრობ, ჩევნი კურსდამთავრებულები მომავალში თავის ადგილს დაიკავებენ ქვეყნის პოლიტიკურ ცხოვრებაში და სახელმწიფოს მართვაშიც.

თსუ-ის პროფესიონალის 30%-ითი იქსფორდში

0ბიბლიოსის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესიონალი მანანა გელაშვილი ოქსფორდის უნივერსიტეტთან თვალმეტი წელის თანამშრომლობს. წელსაც იგი სამეცნიერო სამეცნიერო მიერთებით ეწვია ბრიტანეთს. ქართველ მეცნიერს და მის მაგისტრანტებსა თუ დოკტორანტებს მსგავსი მოვლინებები საშუალებას აძლევთ — იმუშაონ ოქსფორდის უნივერსიტეტის არქივებში, ბიბლიოთეკებში.

„ოქსფორდში ვიზიტის მიზანი, უპირა-
ველეს ყოვლისა, სამეცნიერო მუშაობა
გახლდათ. მოგეხსენებათ, თსუ-ში ინგლი-
სურ ლიტერატურას ვასნავლი და ვიკილევ-
ვიზიტი მიზნად ისახავდა, გამეგრძელები-
ნა და დამესრულებინა მუშაობა იმ პრო-
ბლემაზე, რომელზეც რამდენიმე წელია
ვმუშაობ. ეკლევები შეეხება XX საუკუნის
ინგლისურ ლიტერატურას, მოდერნიზმა
და პოსტ-მოდერნიზმს. კონკრეტულად კა-
ეს არის თემა „დროისა და სიურცის მოდე-
ლირება მოდერნისულ და პოსტ-მოდერ-
ნისტულ ლიტერატურაში“. ამ პრობლემის
შესახებ უკვე საემაოდ ბევრი სტატია მაქვს
გამოქვეყნებული და იმედია, ჩემი ნაშრომი
მაღლ დასრულებული მონოგრაფიის სახით
დაისტაბება.

სასიხარულოა, რომ ამ წიგნის ერთ-ერთი
მონაცემთით დანიტერესდა კემბრიჯის
უნივერსიტეტის გამომცემლობა. საუბარია
პოსტ-მოდერნისტი, კემბრიჯელი პოეტის
რიჩარდ ბერნის შემოქმედებაზე. 2016 წელს
კემბრიჯში გამოსაცემად მზადდება
ვრცელი კრებული ბერნის შესახებ, რო-
მელშიც ერთ-ერთი თავის — „დროისა და
სივრცის მოდელირება პოსტ-მოდერნისტულ
პოემაში“ — ავტორი ვარ“, — გვითხრა პრო-
ფესიონალი მანანა გელაშვილმა.

თუმცა, ვიზიტი მხოლოდ სამეცნიერო
მუშაობით არ შემოიფარგლა. თსუ-ის პრო-
ფესიონალი მინვეული იყო რამდენიმე საინტე-
რესო ლონისძებაზე, რომელიც ბლექულის
მიერ იყო ორგანიზებული. ბლექული ოქს-
ფორდში არსებული საგამომცემლო სახ-
ლია, რომელიც რამდენიმე წიგნის მაღაზიას
ფლობს და უკვე 150 წლის ისტორია აქვს.

„ბლექულთანაც დიდი ხნის მეგობრობა
მაკავშირებს, კარგად ვიცნობ მის პრეზი-
დენტს, ბატონ ჯულიანს და ბლექულის საპა-
ტიო ისტორიკოსს, პროფესორ რიტორიკეტს,
რომელმაც ორი წიგნი მიუძღვნა ბლექულის
საქმიანობასა და იმ ავტორებს, რომელთა
პირველი ნაბიჯები ლიტერატურულში ამ საგა-
მომცემლო სახლის დახმარებით შედგა. სწო-
რედ რიტარიკეტის მინვეული დავესარი მათ
მიერ ორგანიზებულ ლონისძებებს, როგორც
ბოდლეის ბაბლიოთეკაში, ასევე, ერთერთ
სკოლაში. ბლექულმა ასეთივე ქველმოქმე-
დება გასწინა იქსფორდის ერთ-ერთი კერძო
სკოლისთვის, რომელიც, დაახლოებით, 500
წლისაა. მეცენატმა ამ სკოლას 20 ათასამდე
წიგნი და ფული აჩიქა, რომლითაც ბაბლიო-
თეკა დაარსდა. 2005 წელს ვესნრებოდი ამ
ბიბლიოთეკის გახსნას. ახლა კი 10 წლის
იუბილურ მიმინვეის, — ამბობს თსუ-ის
პროფესიონალი მანანა გელაშვილს. — საშუალებას აძლევს

მანანა გელაშვილი

ერთი თვე სამეცნიერო მივლინებით დაპყონ
ოქსფორდში, იმუშაონ იქაურ არქივებში, ბი-
ბლიოთეკებში და ა.შ. პრაქტიკულად, ყველა
ჩემშია დოკტორანტმა დისერტაციის დაცვის
წინ ეკურსი გაიხინა მანანა გაირადება“, — აღნიშვნა მანანა გელაშვილის

რაც შეეხება გეგმებს, თსუ-ის პროფე-
სორი და მისი ოქსფორდელი კოლეგები
გეგმები ერთობლივ კონფერენციას. ერთ-
ერთი ერთობლივი კონფერენცია თავად ოქს-
ფორდში გაიმართა 2009 წელს.

შექსპირის გარდაცვლებიდან 400 წლი-
სთავა ახლოვდება, ვაპირებთ გავმართოთ
საერთაშორისო კონფერენცია. ვინაიდან
რუსთაველის თეატრი ჩემი ხანგრძლივი
პარტნიორია, კონფერენციის ფარგლებში,
ვარენებთ შექსპირის რომელიმე დადგმას.
შედეგ, ჩემი უცხოელ კოლეგებთან ერთად
ვაწყის მრგვალ მაგიდას, სადაც შექსპი-
რის მიერ წარმოდგენილ ინტერპრეტაციაზე
ვმსჯელობთ. რუსთაველის თეატრი გვიყ-
თებს კოსტიუმების, ეკიზების გამოყენას.
ეს ამრავლებულ კონფერენციას და უცხოელ სტუმრებს ექმნებათ შტაბეჭდილე-
ბა, რომ ისინი მაღალი კულტურის ქვეყანაში
მოხვდნენ. რაც მთავარია, ასეთ კონტაქტი-
ბი საშუალებას იძლევა — გვესტუმრონ უც-
ხოელი კოლეგები. რამდენიმე დღეში ჩამოვა-
ჩემი კოლეგება ენდრიუ გუდაშიდი, რომელიც
ჩემს დოკტორანტების და მაგისტრატებს
ნაუკითხავს ლექციას მოდერნიზმის შესა-
ხებ, და, რაც ძალიან მახარებს, იგი მზადა
გაეცოს ჩევნი დოკტორანტების ნაშრომებს
და კონსულტაცია გაუწიოს მათ“, — განა-
ცხადა პროფესიონალმა მანანა გელაშვილმა.

ერთული ენის შესასწავლი ახალი სახელმძღვანელო — „გილამ 1“

ქართული ენისა და კულტურის პოპულარიზაციაში ფაუნდაციების პროფესიონალის ახლო ქართული ენის შესახელი სახელმძღვანელო — „მიდამო 1“, რომელიც 2014-2015 სასახლელ წელს
შეიქმნა ევროკავშირის მიერ დაფინანსებული პროექტის (მარი ჯურის — ევროკავშირი
განვითარისტების წარმომადგენერატორის შესაძლებლობები, შეზღუდვები, დაბრულებები და გამოქვევები) ფარგლებში.

შურთები გაროვნილი

„მე ვარ გაბრიელი. ვცხოვრიო და ვს-
ნავლობ ვილინუსში. თვრამეტი წლის ვარ
და წელი დაგამთავრე სკოლა. ყოველთვის
მაინტერესებდა და მიტაცებდა ქართული
კულტურა, ასევე მყავს ქართველი მე-
გობრებით.“

საკამაოდ ბევრი რამ ვიცი საქართვე-
ლოზე, რადგან ნამყოფი ვარ საქართვე-
ლოში. ნანაში მაქეს ქართული ხალხური
ცეკვები, ასევე დაგემოვნებული მაქეს
ბევრი გამრიელი ქართული კერძი. ქარ-
თული ენა არის ძალიან საინტერესო და
გამორჩეული, მაგრამ უნდა ვთქვა, რომ
იგი ძალიან ძნელი სასწავლია. ქართული
ენის ლექციები საინტერესო იყო, რადგან
გვიყვავდა ძალიან საყარალი ნინო მასწავ-
ლებელი“, — ასე გამოხატა გაბრიელაშ
თავისი ემოცია ქართული ენის სწავლება-
სთან დაკავშირებით.

ქართველი პროფესიონალი ნინო შეა-
შენიდე ვილინუსის უნივერსიტეტში 2015
წლის 1 თებერვლიდან 2015 წლის 15 ივნი-
სამდე ქართული ენის სალექციო კურსის
წასაკითხად მინვიცეს, სადაც, სამუშაო
გეგმის მიხედვით, სასწავლო პროცესში

მონაწილეობის გარდა, გეგმით გათვალის-
წინებული იყო საჯარო ლექციების ჩატა-
რება ვილინუსის უნივერსიტეტის, უცხო
ენების ინსტიტუტის, ასევე სხვა ინსტი-
ტუტების თანამშრომელთა და სხვადასხვა
ფაკულტეტის სტუდენტებისთვის.

ნინო შარაშენიდის ინფორმაციით,

სწორედ კურსის წარმართვის პროცეს-

შეიქმნა ქართული ენის შესახლელი

სახელმძღვანელო, რომელიც აგებულია

ქართული ენის კომუნიკაციური გრამა-

ტიკის ძირითადი პრინციპების გათვალის-

წინებით მიმდინარებით.

„უნიკალური ქართული ანბანი, ქარ-

თული ენის თავისებური მექანიზმი, ქარ-

თული ზმა — მხოლოდ ამ სირთულეთა

დასახელმძღვანელო, რომელიც აგებულია

ქართული ენის შემსნავლელის ნინაშე

დასმული ამოცანებით. ნიგნში ყველაფერი

ისეა მონოდებული, რომ ქართული ენით

დაინტერესებულ ადამიანებს ამ სირთუ-

ლეტების დაძლევა გაუადვილდეთ და ძალი-

ან მალე მიეცეთ იმის შესაძლებლობა, რომ

ქართულად ამეტყველდენ და გარკვეუ-

ლი მოცულობის ტექსტები დამოუკიდებლა-
და შექმნან. ეს მოტივიაცია ენის სწავლის

პროცესში მნიშვნელოვანი საკითხია.

დევნო რთული ეტაპების გავლისთვის და
მეტ სტიმულს აძლევს ენის შესახლელი.

„მიდამო 1“ კომუნიკაციური გრამატი-
კის პრინციპებზეა აგებული და წარმოად-
გენს ენის ფლობის A1 — A2 დონეს. სა-
ხელმძღვანელოს მთავარი ხაზი ქართულ
ენაზე კომუნიკაციის აგების მიზანია. ამ-
დენად, ნიგნში გათვალისწინებულია ყვე-
ლა ის საკითხი და თემა, რომლებზეც ენის
შემსნავლელი სახელმძღვანელოს დასრუ-
ლების შემდეგ შეძლებს საუბა

ალექსანდრე ჯავახიშვილი – 140
ერთული გეოგრაფიული ცენტრის მამათავარი

2015 წლის 22-24 ოქტომბერს
ივანე ჯავახიშვილის სა-
ხელობის თბილისის სა-
ხელმწიფო უნივერსიტეტში საქართველოს სარ-
მეცნიერებათა აკადემიკოსის აკადემიკოსის, მეც-
ნიერების დამსახურებულ მოღვაწის, საქართ-
ველოს სსრ სახელმწიფო პრემიის ლაურეატის,
საქართველოში პირველი და გვი-
გრაფიული მეცნიერების ფუძემდებლის, გეო-
გრაფიულ მეცნიერებათა დოქტორის, პრიფეს-
ორის ალექსანდრე ჯავახიშვილის დაბადებიდან
140 წლის იუბილე აღინიშნება.

ალექსანდრე ნიკოლოზის ძე ჯავახიშვილი დაიბადა 1875 წელს 5 აგვისტოს ქ. გორიში. 1880 წელს ჯავახიშვილების ოჯახი გორიდან თბილიში დასახლდა. მშობლებმა პატარა ალექსანდრემ მასპარა თბილისის ვაჟით მეორე კლასიურ გიმნაზიაში — საქართველოს კურს ადერთ სასანავლებელში, სადაც პირველდან ყელი გაიათლებას ყმანვილება მშობლიურ ენაზე იღებდნენ. 1887 წელს 12 წლის ალექსანდრე სწავლას აგრძელებს თბილისის ვაჟთა მეორე კლასიურ გიმნაზიაში, რომელიც მან იქროს მედლით დამტკურა.

1895 წლის შემოდგომაზე აღ. ჯავახიშვილი ჩაირიცხა მოსკოვის სახელმწიფო უნივერსიტეტის თურქეთის ფიზიკა-მათემატიკის ფაკულტეტისა საბუნების მეტყველო განოფილებაზე. 1900 წელს, როცა აღ. ჯავახიშვილმა უნივერსიტეტი წარინიშნები დამთავრდა, რა დატოვეს სამეცნიერო მოღვაწეობისათვის მოსამზადებლად. იგი მუშაობდა ჯერ ლაბორანტის თანამდებობაზე, ხოლო შემდეგ ასისტენტად. 1917 წლამდე აღ. ჯავახიშვილი მოსკოვის უმაღლეს სასწავლებელში ენცევა პედიატრიულ მუშაობას ჯერ არაორგანული ქიმიის ხაზით, ხოლო 1915-1916 წლებში ხარკოვის უნივერსიტეტში გეოგრაფიისა და ანთროპოლოგიაში სამაგისტრო გამოცდების ჩაბარების შემდეგ იწყებს ანთროპოლოგიის კურსის კითხვას.

ჯერ კიდევ ახალგაზრდამ ფუნქციაში შემოიარა
საქართველოს სხვადასხვა კუთხე — ქართლი,
კახეთი, მთიულეთი, სამეგრელო, გურია, რაჭა-
და შეაგროვა ანთროპოლოგიური მასალები. სა-
კულტურული ანთროპოლოგიური კვლევის შედეგები
მან გამოაკვეყნა ფუნდამენტულ ნაშრომში „სა-
ქართველოს ანთროპოლოგია“ რუსულ ენაზე
2 ტომად. 1906 და 1912 წლებში რუსეთის ბუ-
ნებისმეტყველების, ანთროპოლოგიისა და ეთ-
ნოგრაფიის სამეცნიერო საზოგადოებაშ უმდლ-
ლესა ჯილდო — პროფ. ალექსანდრე რასცვე-
ტოვის პრემია მიანიჭა ამ ნაშრომების ავტორს,
როგორც ძერიფასა შენაძენის შექმნელს კავ-
კასიოს ანთროპოლოგიაში.

1917 წელს აღ. ჯავახიშვილი საქართველო
ში ჩამოდის. როგორც თვითინ იგონებდა, მა
შეგმიანებია ჰეტრე მელიქიშვილი, რომელიც ი
ხანად პოლიტექნიკური ინსტიტუტის ქიმიის კა
თელრაზე მუშაობდა და სთხოვა მას დახმარებო
და ამ კათედრის მუშაობაში. 1918-1919 წლებში
აღ. ჯავახიშვილის ამ ინსტიტუტის დროვენაში
შემდეგ — ექსტრაორგანულური პროცესორი
და ხელმძღვანელობს სასაფლა-სამეურნე
ფაკულტეტის გეოგრაფიის კათედრას. თუმცა
როგორც დიდი მეცნიერი იხსენებდა, მას ერთ
თული უნივერსიტეტის დაარსება უფრო აინტე
რესებდა.

აღ. ჯავახიშვილი აქტიურად ერთვება პირ
ველი ქართული უნივერსიტეტის დაარსები
საქმიანობაში. საქართველოს ეროვნულ არქივი
ში (საისტორიო არქივი, ფონდი 1935, ანანერ
I, საქმე № 915, გვ. 13) დაცულია 1917 წლის 1
ოქტომბრის კომისიის სხდომის ოქმი, რომელიც
კომისიის ერთ-ერთი ნევროს — თვითა ალექს
სანდრე ჯავახიშვილის ხელითა დაწერილი დ
რომელსაც ხელს აწერს ქიმიკოსა, კომისიი
თავმჯდომარე, შემდგომში უნივერსიტეტი
პირველი რეგისტრი პეტრე მელიქიშვილი დ
მათემატიკოსი, კომისიის ნევრი არჩილ ხარაძე
აღნიშნულ დოკუმენტში საუბარია ქართულ
უნივერსიტეტის სტრუქტურული ერთეულები
მონაბა და საგნების განაწილებაზე საბჭების
მეტყველო და საექიმო ფაკულტეტებზე პირვე
ლი სასანავლო წლის მანძილზე.

1920 წლის 30 ივნისს უნივერსიტეტის პრფესორთა საბჭოს გადაწყვეტილებით სამათ მატიკონ და საბუნებისხელზე დაუკავშირდეს და ანთრიც პოლოგიის კათედრა, რომლის გამგებ აარის პროფესია უნივერსიტეტის ჯავახისშევლი. მას შემდეგ უნივერსიტეტის მოლაპარიბის 53-წლიან პრიოდში, აღ. ჯავახისშევლიმა დაარასა აარისთი გეოგრაფიული კათედრა, სამეცნიერო და სანაცვლო კაბინეტი, გეოგრაფიის მუზეუმი და ბიბლიოთეკა. მისვე ხელმძღვანელობით ბიუმში, გორში, ქუთაისა და ბაქოში გაიხს პედაგოგიური ინსტიტუტების გეოგრაფიის ფულტეტები და კათედრები.

ალექსანდრე ჯავახისშევილი უნივერსიტეტის წილი წლების განმავლობაში იოხებოლობდა სხვ დასხავა საგანის: ზოგადი ფიზიკურ გეოგრაფიას, ზოგად გეომორფოლოგიას, ზოგად კლიმატურ ლიგიას, საქართველოს გეომორფოლოგიას გეომორფოლოგიური კვლევას მეთოდებს, საქართველოს ფიზიკურ გეოგრაფიას, ზოგადანდშაფტმციონებას, გეოგრაფიის სხავლის მეთოდებას და სხვ.

მის კალაბს ეკუთვნის 400-მდე ნაშრომ
მან დაგვიტოვა ფუნდამენტური ნაშრომები
საქართველოს გეომორფოლოგიაში, კლიმატიკულოგიაში,
ჰიდროლოგიაში, ლანდშაფტურის
ცოდნების, მოსახლეობის გეოგრაფიაში. მ.
მნიშვნელოვანი წლიური შეიტანა გეოგრაფია
რიგი დარიკოული საკითხების შესწავლაში.

დღიდი წელით მიუძღვის ალ. ჯავახიშვილი
საქართველოში კარტოგრაფიული მეცნიერების
ბის განვითარებაში. მიხედვით ქათარაძესთვის
და სერგი ცხაგაიასთავან ერთად, მან შექმნა ს
ქართველოს და კავკასიოს სხვადასხვა მასშტაბის
არაერთი სამეცნიერო და სასწავლო რუკა
განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია მისი დღი
წლიური საქართველოს ეროვნული ატლასი.

შექმნაში (1964). 1965 წელს ალ. ჯავახიშვილი და კოლოფოვდა საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის საპატიო სიგელით როგორც „საქართველოს სსრ ატლასის“ ჟასუბის-მგებელი რედაქტორი, ხოლო 1971 წელს ატლასის კოლეგიუმის მიერთის სახელმწიფო პრემია.

ალ. ჯავახიშვილი იყო საქართველოს გეო-გრაფიული საზოგადოების ერთ-ერთი დამაარ-სებელი და მისი სამეცნიერო თავმჯდომარე (1940-1970), 1970 წლიდან კი — საპატიო პრეზი-დენტი. როგორც ცნობილია, მისი პრეზიდენტო-ბის და მის შემდგომ პერიოდშიც, ამ საზოგადოებ-ბამ უდიდესი როლი შეასრულა საქართველოში გეოგრაფიული მეცნიერების პოტულარიზაციის საქმეში. 1933 წელს მან დაარსა გეოგრაფიის ინსტიტუტი, რომლის დირექტორი იყო 1962 წლამდე. მისმა მოღვაწეობამ ინსტიტუტის დამ-სახურებული ავტორითები მოუპოვა და იგი მო-ნიავი სამეცნიერო დაწესებულებად იქცა.

„აასალგაზრდობას, ჩევენს იმედს და მომა-
ვალს, დღეს ძალზე რთული და საინტერესო
ეპოქაში უდება ცხოვრება. დღეს უფრო მეტად,
ვიდრე ოდესმე, საჭიროა არ დაიბნე, სწრაფად
მიაკვლიო შენს ადგილს ცხოვრებაში, მთელი
ცოდნა და ენერგია მოახმარო შენი ხალხის,
მშობელი ქვეყნის ალორძინების კეთილშობი-
ლურ საქმეს” — ალექსანდრე ჯავახიშვილის ეს
სიტყვები საუკუნეების მიღწეული იმადამინის ან-
დერინა, რომელმაც მიღეული თავისი შეგნებული
ცხოვრება ქართული მეცნიერების აღმავლობის
დიდა და კეთილშობილურ საქმეს შეალია. ამ
სიტყვებს უნდა მისდიოს დღესაც მომავალმა
თაობებმა.

კონკრეტული მასაზე

ცაგენტი

დიდი განაკლისი

ენიონი თავითვის სამარტინოს უფლისი წარმატების შემთხვევაში და ასაცაში წავიდა ამ ქვეყნიდან, როდესაც მეცნიერ ისტორიკოსებს შემოქმედებითი სიმჩინითი სანა უდგებათ, როდესაც ისინი თავიანთი დაგროვლი ცოდნის რეალიზების ახალ ეტაპს იწყებენ. იგი იყო ფართო პროფილის მკვლევარი, რომელიც სამცნოერო ნაშრომებს ქმნიდა საქართველოს, რუსეთისა და კავკასიის სატოროების. სამცნოერო და ჰერაგოგიური მოქმედების აპარატზე კა ჰერნდა მშობლიურ თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში. გიორგი ჭურუაშვილი თავს-ის ისტორიის ფაკულტეტზე 1984-1991 წლებში სწავლიდა. აქვე 1994-1997 წლებში გაარა ასპირანტურის სრული კურსი საქართველოს ისტორიის ნაცროთმცოდნებისა და ისტორიიოგრაფიის სპეციალობით. საკანდიდაცო დისერტაცია ივანე ჭავახიშვილის სახელის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში ასპირანტურის სრული კურსის გავლითანავე დაიცვა (1997 წელი) თემაზე: „XV-XVIII საუკუნეების რუსეთის საარქეივო მასალები, როგორც საქართველოს ისტორიის ნაცრო.“

გორგო უშავანაშვილმა თავისი სამეცნიერო და პედაგოგიური საქმიანობა ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი 1995 წლიდან დაიწყო. იგი იყო ჯერ რუსეთის ისტორიის კათედრის უფროსი მასწავლებელი, შემდეგ – დოკტორი. პარალელურად, 1999-2003 წლებში მას იგივე თანამდებობი ეკავა თსუ-ის ახალობის ფილიალში,

რომლის ერთ-ერთი დამფუძნებელიც გახლდათ. 2006 წლიდან გიორგი შუშუნაშვილი პეტა
ნიგარუელ მეცნიერებათა ფაკულტეტის ქავე
ასისტენტ-პროფესორი და შემდგომ უკვე ასო
ცირებული პროფესორი იყო. ამავე დროს, მა
ფაკულტეტზე ეკავა ფრიად პასუხსავები რე
სურსების მართვის სამსახურის უფროსის თა
ნამდებობა. ეს თანამდებობა მას საშუალება
აძლევდა — დიდი ფაკულტეტის ყველა მასარ
თურების პროფესორადაც და რიგით თანამშრ
მელთან პეტონდა ურთიერთობა. აյ გამოჩნდა
მისი ცოდნა, ერუდიცია, ინტელექტი, სხვადასხ
ვა ხსიათის ადამიანებთან ურთიერთობის უნა
რი.

გიორგი შუშუნაძევილის სამეცნიერო საქართველოს მანანობა მრავალმხრივი და მრავალფეროვანი იყო. მან ქართულ საისტორიო მეცნიერებას ხანაშრომზე მეტი დაუტოვა, რომელთაგან რამდენიმე მონოგრაფია. მისი კვლევის სფეროზე და არეაზე ფართო იყო. როგორც აღმინდეს იგი დასტრიალებდა საქართველოს, კავკასიის და რუსეთის ისტორიის საკითხებს, რომელგანც ქრონოლოგიურად ვრცელ პრერიოდს მოიცავდა — შეუა საუკუნეებიდან თანმედროვეობამდე.

რუსეთის ისტორიის ღრმა ცოდნას იგი საქართველოსა და კავკასიის ისტორიის პრობლემების ქართულ-რუსული და რუსულ-ქართული ურთიერთბების ასახვნელად იყენებდა. ამ სასტილირო საკითხების წინ წამონების მიზანი თანამდედროვე რუსულ-ქართული და რუსულ კავკასიური ურთიერთბების ადვილად ახსოვიყო. მის განსაკუთრებულ ინტერესის სფეროში კი კავკასიაში რუსეთის იმპერიის კოლონიურ პოლიტიკა წარმოადგენდა. მოიხვრავიებდნენ და ეს პრობლემა აქვს წინ წამონებულ 2012 წელს დაისტამპა გ. ჟუჟუნაშვილის მონographია „საისტორიო ერთიანები“, რომელიც მან თავი მოუყარა ნებების განმავლობაში სავადასხვა პერიოდულ გამოცემები განხევუსა მცნიორი ნაშრომებს. 2006 და 2009 წლებში გამოიცა მნიშვნელოვანი მონოგრაფიები ს ქართველო-რუსეთის ურთიერთბების შესხებ. იგი თანაავტორია 2005 წელს გამოცემულ რუსთის ისტორიის ქრესტომათისა. გიორგი ჟუჟუნაშვილმ 2014 წელს გამოსცა მეუღლებადას ბერიძის მიერ გერმანულიდან თარგმნილ ცნობილი ქართველი მოღვაწისა და მეცნიერ მიხაკო წერეთლის ნიგნი „კავკასიური რასის და კულტურის პრობლემები“, რომელიც ს ქართველოში და, საერთოდ, ქართული საზოგადოების აქამდე უცნობი იყო. მავავ წელ პროფესიონალ დიმიტრი შვერილიესთან ერთა მიუშვა პუბლიკაზე წინიშვნის გამოცემაში სათაურო ინიციატივაზე გამოვალის უცნობი წერილი გამოიწვია. გამოსაცემად მომზადებული დარჩა მის აკო წერეთლის ასევე გერმანულ ენაზე გამოცემული და ერთული საზოგადოებისთვის უცნობი წინაინდიკატორთბებზე.

զուս մասնացլեցձուս, Կրօնոցը սօր զալցրուած մա-
ժարածուս հեղճնաներո նոցնեծո. Տայրուոգ, ցոռո-
ցի պաշտամացուուս ճամորկուոց ծալցրէա մասնացլե-
ցձուս մոմարտ մուսածած մոմացալո տառքեցուտ-
ցուս. օցի մոռնանուուց ծալցրէա արայր տամբցուուրո
կոնցուրենցուածո (մոռնայու, ցախանո, ցարու, կո-
մոնուու, չեցրէնծուրոց, Ցումբու, Չոնճոնու). ծ-
ծուու գրուս և սամբցուուրո կոնցուրենցուոց ծից
հայտնելու մոռնեցնցեցո պայտածածու ხելուուրո-
ւու և հայուածուու տառուուց ազն հեծուու.

და გალვაკიუმულ კონსულიურის ექიპიდა.

ივანე ჯავახიშვილის სახელმძღვანელოს თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში გიორგი ჭულუ-ნაშვილის მიერ წაკითხული საბაკალავრო და სამაგისტრო სალექციო კურსები მისა დოდო ცოდნისა და ერუდიციის დამადასტურებელია, რომელთაგანაც არ შეიძლება არ გამო-ვყოთ მისვე შექმნილი ისტიო კურსები, რო-გორიცაა „რუსეთის აღმოსავლური პოლიტიკა XV-XX საუკუნეებში“, „რუსეთი, საქართველო და ამიერკავკასიის სახანოები XVI-XX საუკუ-ნეებში“, „პავკასიის ხალხთა ისტორია და კულ-ტურა“. მას კოლეგასთან ერთად დაწყებული ჰქონდა მუშავი „პავკასიის ხალხთა ისტორი-ის“ სახელმძღვანელოზე. საბოლუსი, მისმა უდროოდ გარდაცვალებამ ეს კარგი წამოწყება შეიძლება მიმდინარეობოს.

გიორგი შუშუნაშვილის გარდაცვალება
დიდი დანაკლისისა არა მარტო ქართული საი-
სტოროი საზოგადოებისთვის, არამედ სტუ-
დენტებისთვის, რომელთა დიდი სიყვარული და
პატივისცემა თავისი შესანიშნვი ლექციებითა
და ადამიანური ურთიერთობებით მოიპოვა.
იყო იყო სადოქტორო და არაერთი სამაგისტრო
ნაშრომის ხელმძღვანელი, შესანიშნვი სამეც-
ნოებრივ რედაქტორი, ლირსესული მოქალაქე და
პატრიოტი, ერთგული მეგობარი, კარგი მძღვა
და მეუღლე. გიორგი შუშუნაშვილის უდროოდ
გარდაცვალება დიდი დანაკლისია საისტოროი
მეცნიერებისთვის, ჰუმნინიტარულ მეცნიერება-
თა ფაკულტეტისა და მთლიანად უნივერსიტე-
ტისთვის. დასანანია, რომ მას ბევრი წამოწყება,
გეგმა დარჩია განსახორციელებელი.

კოლეგიატი და მუგობრუნვი

